

БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ЯАМ
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ИХ СУРГУУЛЬ

БАДАМНАЧИНГИЙН БАТСҮХ

НЭН ХҮНД ХЭЛБЭРИЙН ВИРУСТ ГЕПАТИТЫН ЭМНЭЛЗҮЙ ,ЛАБОРАТОРИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮДИЙН ОНЦЛОГ

Е- 720275 Халдварт Өвчин судлал

**Анагаах ухааны магистрын зэрэг
горилж бичсэн бүтээл**

]

Улаанбаатар хот
2008 он

БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ЯАМ
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЯАМ
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ШИНЖЛЭХ УХААНЫ ИХ СУРГУУЛЬ

БАДАМНАЧИНГИЙН БАТСҮХ

НЭН ХҮНД ХЭЛБЭРИЙН ВИРУСТ ГЕПАТИТЫН ЭМНЭЛЗҮЙ ,ЛАБОРАТОРИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮДИЙН ОНЦЛОГ

Е- 720275 Халдварт Өвчин судлал
Анагаах ухааны магистрын зэрэг
горилж бичсэн бүтээл

Эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч:
АУ-ны доктор Б.Баярмагнай
Эрдэм шинжилгээний ажлын зөвлөх:
АУ-ны доктор, профессор Я.Дагвадорж
Эрдэм шинжилгээний ажлын шүүмжлэгч
АУ-ны доктор, дэд профессор Н.Бира

Улаанбаатар хот
2008 он

Агуулга

Ажлын ерөнхий тодорхойлолт	3-5
Судалгааны ажлын үндэслэл.....	3
Судалгааны ажлын зорилго.....	4
Судалгааны ажлын зорилт.....	4
Судалгааны ажлын шинэлэг тал.....	4
Судалгааны ажлын практик ач холбогдол.....	4
Хамгаалахаар дэвшүүлж буй асуудлууд.....	4
Судалгааны ажлын хэлэлцүүлсэн байдал.....	4-5
Судалгааны ажлын ёс зүй.....	5
Нэгдүгээр бүлэг. Хэвлэлийн тойм.....	6-16
Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын шалтгаан, тархвар судлал	7-14
Элэгний дутагдал ба нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатит	
Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын эмнэлзүй ба оношлогоо	
Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын тавилан, түүнд нөлөөлөх хүчин зүйлс	
Хоёрдугаар бүлэг. Судалгааны ажлын хэрэглэгдэхүүн ба арга зүй..	14-16
Судалгааны материал	
Судалгааны арга аргачлал	
Гуравдугаар бүлэг. Судалгааны үр дүн	27-38
Хэлцэмж.....	41-47
Дүгнэлт.....	48
Ном зүй	49-52
Товч үгийн тайлбар.....	53

I.Ажлын ерөнхий тодорхойлолт

Судалгааны ажлын үндэслэл

Вируст гепатит нь манай орны төдийгүй дэлхий дахины эрүүл мэндийн тулгамдсан асуудлын нэг билээ .

Манай оронд 1991 оноос В вируст гепатитын эсрэг вакцинжуулалтыг дархлаажуулалтын өргөтгөсөн программын хүрээнд хийж эхэлснээр вируст гепатитын өвчлөлийн тоо 2 дахин , нас баралт 4 дахин буурсан юм. 2001-2005 оны өвчлөлийн тайлангаас үзэхэд 10000 хүн ам дахь вируст гепатитын тоо буурсан боловч элэгний дутагдлын улмаас нас барах нь 2001 онд 0.2% байснаа 2005 онд 0.58% болж өссөн байна [19]. Өвчлөлийн насны бүтцэд өөрчлөлт орж урьд нь бага насны хүүхдүүд өвчилдөг байсан бол одоо өсвөр үеийнхэн, залуучууд илүү өртөх болжээ.

Вирусын гаралтай цочмог гепатитын фульминант хэлбэр нь өвчний хүндийн шалгуур төдийгүй чанарын хувьд шинэ нөхцөл байдал бөгөөд морфологийн хувьд элэгний нилэнхүй (массив буюу субмассив) үхжилтэй эквивалент эмнэлзүйн ойлголт юм. Өвчний хүнд хэлбэрийн үед элэгний дутагдал заавал үүсэх албагүй. Элэгний дутагдлыг өвчний хүнд хэлбэрээс ялгах нь эмчилгээг зөв явуулах, тавиланг зөв үнэлэхэд маш чухал билээ. Энэ хоёр хэлбэр нь эмнэлзүй, морфологийн хувьд хоёр өөр нөхцөл байдал юм [15].

Элэгний дутагдлын олон шалтгаанаас манай практикт элбэг тохиолддог нь вируст гепатит юм.

Манай орны хүн амын 15% нь HBsAg, 10% нь HCV халдвар тээгч байдаг тул эдгээр халдварын тархалт ихтэй оронд хамаардаг[1,6,7].

Гэтэл манай оронд Монгол хүүхдүүдийн хүнд ба нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын талаарх цөөн судалгааг эс тооцвол өөр судалгаа байхгүй байна[3,4,]

Судалгааны ажлын зорилго

Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын тавилан, түүнд нөлөөлөх хүчин зүйлс болон эмнэлзүй, лабораторийн зарим шалгуур үзүүлэлтүүдийг тогтоох

Судалгааны ажлын зорилт

1. Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын шалтгааныг тогтоох
2. Нэн хүнд хэлбэрийн гепатитын тавилан, түүнд нөлөөлөх хүчин зүйлсийг тодорхойлох
3. Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын тавиланг үнэлэх эмнэлзүй, лабораторийн зарим шалгуур үзүүлэлтүүдийг тогтоох

Судалгааны ажлын дэвшилтэт тал

Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын өвчлөл, түүний тавилангийн талаар 1999 оноос хойш судалгаа байхгүй байгаа энэ үед хийж байгаад шинэлэг тал нь оршино.

Судалгааны ажлын практик ач холбогдол

1. Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын эмнэл зүйн онцлогийг судалснаар хүндрэлээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг боловсруулах
2. Эрчимт эмчилгээний тасагт оношлогооны болон эмчилгээний тактик боловсруулахад хэрэглэнэ .
3. Вируст гепатитын нэн хүнд хэлбэрийн талаарх цаашдын судалгаанд ашиглаж болно.

Хамгаалахаар дэвшүүлж буй асуудлууд

1. Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын тавиланд нөлөөлөх хүчин зүйлсийг тодорхойлсон дүн
2. Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитыг үнэлэх эмнэлзүй ба лабораторийн шалгуур үзүүлэлтүүдийг тогтоосон дүн

Судалгааны үр дүнг хэлэлцсэн байдал:

1. Судалгааны арга аргачлалыг ЭМШУИС-ийн халдварт өвчин судлалын тэнхмийн 2004 оны 10-р сарын 14 өдрийн хурлаар хэлэлцүүлж баталсан (№36]
2. Судалгааны ажлын ёс зүйн зөвшөөрлийг ЭМШУИС –ийн Биоанагаахын ёс зүйн зөвлөлийн 2005 оны 4 сарын 21 ны өдрийн хурлын шийдвэрээр батлуулсан[№17/2]

3.Судалгааны ажлын үр дүн, дүгнэлтийг ЭМШУИС-ийн Халдварт өвчин судлалын тэнхмийн 2006 оны 10 сарын 11 өдрийн хурлаар хэлэлцүүлэн урьдчилан хамгаалалтанд орох зөвшөөрөл авсан [протокол №10].

4. "Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын эмнэлзүйн онцлог" сэдвээр Эрдмийн чуулган -48, эрдэм шинжилгээний бага хурал .ЭМШУИС. АУС. 2006

5. "Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын тавилан , түүнд нөлөөлөх хүчин зүйлс" сэдвээр Нийгмийн Эрүүл мэндийн сургуулийн Эрдмийн чуулганд хэлэлцүүлсэн. [2006-03-21]

6. "Нэн хүнд хэлбэрийн гепатит" өгүүлэл Халдварт өвчин сэтгүүлийн 2006 он №2

7. "Нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатитын тавилан түүнд нөлөөлөх хүчин зүйлс " сэдэвт эрдэм шинжилгээний өгүүлэл Эрүүл Мэндийн Шинжлэх Ухаан сэтгүүл .2006. №4 хуудас 58

Судалгааны ажлын ёс зүй

Судалгааны ажлыг 2005 оны 4 сарын 21-ны ЭМШУИС-ийн Био-Анагаахын ёс зүйн зөвлөлийн хуралд арга, аргачлал, таниулах зөвшөөрлийн хуудсаа танилцуулж судалгаа хийх ёс зүйн зөвшөөрөл авсан болно.

Судалгаанд хамрагдсан өвчтнүүдэд судалгааны зорилго, зорилтуудыг танилцуулж таниулах зөвшөөрлийн хуудсын дагуу өөрсдөөс нь болон асран хамгаалагчаас зөвшөөрөл авсан бөгөөд өвчтнүүд судалгаанд өөрсдийн хүсэлтээр оролцсон.

Судалгааг явуулахдаа био-анагаахын судалгаанд хүнийг хамруулах тухай Хельсинкийн 1964, 1975, 1983,1996 оны тунхаглалын ёс зүйн удирдамжийн 6-р зүйлийг баримталсан болно.

Судалгааны ажлаа гүйцэтгэж дуусаад 2006 оны 10 сарын 28 -ны ЭМШУИС-ийн Био-анагаахын ёс зүйн дүгнэлтийн хуралд материалаа хэлэлцүүлж, судалгааны ёс зүй зөрчөөгүй тул АУ-ны магистрын зэрэг горилох урьдчилсан хамгаалалтанд орох зөвшөөрөл авсан болно.

Судалгааны ажлын бүтэц

Нэг сэдэвт зохиолыг удиртгал, хэвлэлийн тойм, судалгааны арга зүй ба материал, судалгааны үр дүн, үр дүнгийн хэлцэмж гэсэн 4 бүлэг, дүгнэлт ба практик зөвлөмжтэйгээр 20 хүснэгт, 2 зураг , хавсралт бүхий компьютерийн бичлэгийн 51 хуудаст багтаан гар бичмэл хэлбэрээр туурвисан болно.

НОМ ЗҮЙ:

1. Алимаа. Д Этиологическая структура острых вирусных гепатитов и широта распространения НВ вирусной инфекций в семьях больных гепатитов в МНР.1987
2. Алтанхүү.М.Клинико-лабораторная характеристика ОБГ параэнтеральным механизмом инфицирования (В ,С,D). Автореферат диссертаций на соискание ученой степени к.м.н. Москва.1993
3. Баярмагнай.Б. Хүүхдийн цочмог дан ба хавсарсан А,В, С гепатитыг оношлох, эмчлэх асуудалд. АУ-ны дэд докторын зэрэг горилсон бүтээл. УБ.1999
4. Байгал. Б. “ Хүүхдийн хүнд ба нэн хүнд хэлбэрийн вируст гепатит” АУ-ны магистрын зэрэг горилсон бүтээл. 1998
5. Баатархүү “ Монгол Улсын гепатитийн С вирусын тархалт” АУ-ны дэд докторын зэрэг горилсон бүтээл. УБ. 2006.
6. Дагвадорж.Я.,Ганбат.Б.,Баярмагнай.Б, Тогооч.Л., Оюунчимэг.Ц.. Вируст гепатитын эпидемиологийн зарим асуудалд. Нийслэлийн хүн амын эрүүл мэндийн тулгамдсан асуудлууд. 88-89. 1998
7. Ганбаатар.Б,Иши.К Монгол хүн амын дунд гепатитын В вирусын гадаргуугийн эсрэгтөрөгч С вирусын эсрэг бие илрэлтийг харьцуулан судалсан нь: “Эрүүл мэндийн салбарын тулгамдсан асуудал , цаашдын зорилт” онол практикын бага хурлын илтгэлийн хураангуй . УБ х 51-52.1995
8. Даваасүрэн .Д Улаанбаатар хотын хүүхдийн дундах В ,С,D вируст гепатитын тархалт, эмнэл зүйн зарим онцлог. АУ-ны дэд докторын зэрэг горилсон бүтээл. УБ. 2001.
9. Дагвадорж.Я ,Баярмагнай.Б, Байгал.Б “ Монгол хүүхдэд тохиолдох цочмог В ба D халдварын эмнэлзүйн зарим онцлог” АУИС. Эрдмийн чуулган -39. 1997
10. Дагвадорж Я, Зулхүү Г ба бусад “ Хүүхдийн хүнд ба нэн хүнд хэлбэрийн цочмог вирэст гепатитын зарим асуудал” Монголын хүүхэд , эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч нарын анхдугаар их хурал . УБ.1995
11. ДЭМБ-ийн интернетийн мэдээлэл <http://www.who.int/emc-documents/hepatitis/docs/whocdscsrlyo20022/index.htm>
12. ДЭМБ “Өсвөр үеийн эрүүл мэндийн асуудал” баримт бичигт 2000 он

13. Зулхүү. Г. Хүүхдийн дельта гепатитын эмнэлзүй төгсгөл, эмчилгээ. АУ-ны дэд докторын зэрэг горилсон бүтээл. УБ .2002
14. Львов.Д.К. Вирусные гепатиты от А до G и далее. Журнал микробиологи №1, 1997 стр 70-77
15. Клаус-Петр Майер “ Последствие гепатита” .2001
16. Нямдаваа.П, Алимаа. Д, Стаханова.В.М “ Вирусные гепатиты” М.1997
17. Нисевич.Н.И, Учайкин.В.Ф “Тяжелые и злокачественные формы вирусных гепатитов”. 1982
18. “Халдварт өвчин” сурах бичиг УБ 2001
19. 2000-2005 оны ХӨСҮТ-ийн өвчлөлийн бүтэц, нас баралтын стагистик мэдээ
20. Мухина.НА. “Практическая гепатология “ ст 235-236
21. Оюунсүрэн.Ц, Тогос С УБ хотын хүн амын дунд гепатитын В,С вирусийн халдварын тархсан байдал. Монголын Анагаах Ухаан №4 х 17-19.1996
22. Рейзис.А.Р, Дронина.А.К, Никитина.Т.С и др “ Необычное течение ВГА у детей” стр 84-89. 1997
23. Соринсон.С.Н “Вирусные гепатиты С”. 1997
24. Шерлок.Ш, Дули.Дж “ Заболевания печени и желчевыводящих путей “ 1997
25. Шувалова.Е.П, Рахманова.А.Г “Печёночная недостаточность при вирусном гепатите” Л.Мед. 1986.
26. Фарбер.Н.А, Мартынов, Г.А.Гуртовой.Б.Л Вирусные гепатиты у беременных .Тер архив. 1990 №11 стр 11-14
27. Aga Khan University Hospital, Karachi, Pakistan. ‘, Hepatic encephalopathy’
28. Arora D.R Post graduate Institute of Medical Sciences, Rohtak , Haryana , India 2003-2004 ‘Prevalence of parenterally transmitted hepatitis viruses in clinically diagnosed cases of hepatitis’
29. Bernaue J, Peult B. ‘ Fulminant and subfulminant liver failure, definition and causes’ Sem. Liver Diseases .1986. Vol.6.P.97-106
30. Beniwal .M, Kumar A, Kar P, Jilani N, Sharma JB ‘Prevalence and severity of acute viral hepatitis and fulminant hepatitis during pregnancy’ India 2000-2002

31. Bernal.W, Wendon.J; Acute liver failure; clinical features and management; Eur Gastroenterol Hepatol; 1999. 11(9):977-84. (abstract)
32. Chen D.S , C.J. Lui ' Incidence of hepatitis C virus transmission between spouses; Abstracts World congresses of Gastroenterol , 1998, Viena
33. Lee TH, Kim GS , Im EH, Huh KC; Choi YW; Kang YW'Clinical features of acute hepatitis in the Western part of daejeon and chungnam province: single center experience' 2005. Daejeon, Korea
34. Centers for Disease Control and Prevention
http://www.cdc.gov/ncidod/diseases/hepatitis/slideset/hepd/slide_6.htm.2005
35. Dahgwadorj I. "Problems concerning fulminant hepatitis in children in Mongolia" The second international congress of liver diseases .Hangzhou.1995
36. Goranova G, Ticholova T, Tcherveniakova T, Nicolova V ' Virus hepatitis with mixed aetiology' lectures Poster Abstractas New Trends in Hepatology , 1996 St. Peterburg/Russia
37. Lee WS, Mc Kiernan P, Kelly DA 'Etiology , outcome and prognostic indicators of childhood fulminant hepatic failure in the United kingdom'
38. Lidofsky SD' (1993) Liver transplantation for fulminant hepatic failure; Gastreterol Hepatol; 11(9):977-84. (abstract)
39. Liz Highleyman ' Fulminant Liver failure' www.hcvadvocate.org HCSP. Sanfrancisco.2004
40. O'Grady JG, Alexander GJ, Hayller KM et all(1989) Early indicators of prognosis in fulminant hepatic failure Gastroenterology; 97(2); 439-45.
41. Pisarek W, Steciwko A, Konarski .R ' Clinical course of hepatitis caused by coinfection of HBV and HCV' aetiology' lectures Poster Abstractas New Trends in Hepatology , 1996 St. Peterburg/Russia
42. Sherlock S, Dooley J. Diseases of the liver and biliary system 10th ed .London; Blackwell Science Ltd.1997
43. Trey .C, Davidson L. The management of fulminant hepatic failure , O. Grady J. Acute liver failure 2000 :30.1
44. U Paddar, B R Thara , A Prasad, A K Sharma , K Singh 'Natural history and risk factors in fulminant hepatic failure' .2001